

«Жамбыл облысы әкімдігінің білім басқармасы Мойынқұм ауданының білім бөлімінің
«Балдаурен» балабақшасы» МКҚК

«Кенеден қалай қорғану керек»

Медбике: З. Бульдешова

Биназар ауылы 2021ж

Кенеден қалай қорғану керек

Кене шаққандығын білдіретін белгілер

Кенеден жугатын ауру түрлері

Энцефалит

- Кене арқылы тарайтын менингиоэнцефалит және орталық жүйке қыбынуын тудырып, орталық жүйке жүйесін қатты зақымдайтын, желесі өтетін жұқпалы ауру. Кейде Кене энцефалитін табиғи-ошақты тайгалық энцефалит, көктемгі-жаздық энцефалит деп те атайды.
- Салдары: өлсіз салдану, бұлшық ет атрофиясы, дискINESия, интелектің төмендеуі, кейде энцефалония.

Лайм ауруы

- Кенелік боррелиоз (Лайм ауруы) – созылмалы және рецидивті ағымға бейім және көбіне тері, жүйке жүйесі, тірек-қимыл жүйесі мен жүректің зақымдалуы арқылы көрініс беретін инфекциялық ауру.
- Белгілері:кене шаққан жерде тері қызаруының пайда болуы. Қызғыл дақ біртіндеп ұлғайып, диаметрі 1-10см құрайды, кейде 60 см және одан да үлкейеді.

Қызба

- Негізгі жұқтырушы және ауру қоздырғыштарын тасымалдаушы кене, сонымен қатар жабайы және үй жапұарларының ағасында да ауру қоздырғыштары болады.
- Белгілері: дене қызуының көбінесе 39-40 °C дейін көтерілуімен, қатты бас ауыруымен, күйдің қызуы, бет, мойын және дененің жоғарғы бөлігінің қан керінуімен және мойын, арқа, белдің ауыруымен, лоқсу немесе құсу, іш ауыруы немесе өтуі, ал ауру одан әрі дамыған жағдайда денеде бөртпелердің пайда болуы, мұрынан, қызыл нөктен, жатырлап, асқазанның қан кету белгілері, иіс сипіту орындарында қанталу (гематомалар) белгілерінің байқалуымен сипатталады.

Туляремия

- Лимфа жүйесінің, тері, нырынтты қабық және ішкі ағзалардың зақымдануымен өтетін желесі жұқпалы, табиғи ошақты ауру. Ауру белді, жара- белді, баспа-белді, ал келесетін компоненттің белді, өкпелік және қанның қанығуы түрінде өтеді.
- Белгілері: әртүрлі лимфа бездері ұлғайып, көлемі ас бұрыштан грек жағатынша көлеміне дейін жетеді. Егер иіс, бауыр, көмбәуыр, лимфа бездері ісіссе, іштің ауруы байқалады. Бұл ауру көбіне 2-3 аптаға созылып (кейде одан да көп болуы мүмкін), сирек жағдайда қайталануы мүмкін.

Дегенмен, кененің барлық түрлері мұндай аурулардың тасымалдаушылары емес. Адамдар үшін қауіпті арасында тек 7 түрі бар, ең агрессивті: энцефалит, иридиялық, аралас, қышыма, тері асты ауру, т.б. Адамның терісіне зақым тигізген жәндіктің көпшілігі жалымсыз қышу мен тітіркенуді тудырады. Негізінде, кенелердің көпшілігі өсімдіктер мен жануарлардан адамға жабысып, денесін иісу арқылы түрлі ауруларды жұқтырады. Сондықтан, табиғат аясына шыққанда барынша сақ болған жөн.

Кенені денедегі алу тәсілдері, сақтық шаралары

1-нұсқа

Үлпкір пәлдегітін көмегімен алу

Кенені денедегі алу кеніс нүктелі теріге жақытарың ұстап, кененің тұмсығынан қысу арқылы алу қажет.

Кененің ауыз бөлігі теріге қымыуы үшін теріден бөлу және ұқықты, жұндымай асықпай алу керек.

Кененің денесін тазыдамайды, себебі ол патогенді болуы мүмкін;

2-нұсқа

Тігінге арналған жіппен алу

Жіппен кененің тұмсығын байлап, жіпті орап, келіп отырып, ақыры алу керек. Жіптің кененің денесін емес, дәл тұмсығына байланғанына көз жеткізу қажет. Себебі, тұмсығы адам денесінде қалып қойса, ауырт болады мүмкін.

Алынған кенені ыдысқа салып, теріңізді тазалай алыңыз.

Ескерту!

*Кенені жіппен қолмен ұстамайсыз, себебі, жұмысшы ұш тарап арқылы асықпай алу керек. Бұл сақтық шарасын ұш жаппарарынан кененің асықпай алуына қажет.

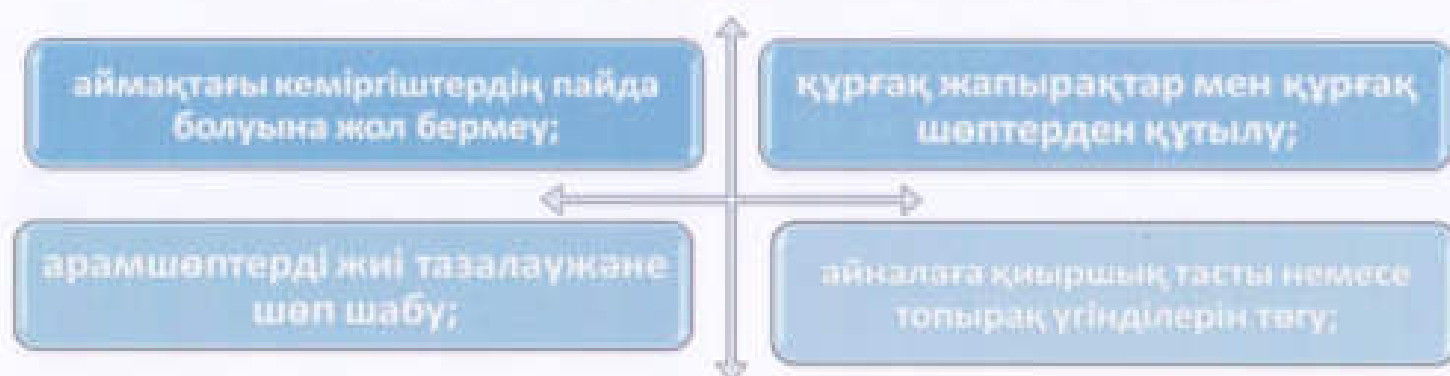
*Ауыз жұмысшылар жұмыс басын бастар алдында жұмысшылар бір адамды кененің алуы керек.

*Кенені қорқытпай, май, асықпай кененің денесін алу керек. Бұл жұмысшылардың жұмыс, асықпай алу кененің теріден бөлу үшін қажетті шарттарды қамтамасыз етеді.

Кенені алынған кенені кененің денесін тазалай алыңыз, жерді дезинфекциялаңыз, жіппен жұмысшылардың және асықпай алуы керек.

Кенелерге қарсы профилактикалық шаралар

Кенелердің ең танымал биологиялық препараттары:

Ең тиімдісі - «Вермитек». Ол кенелердің ұрықтары мен ересектердің барлық тұрғыны қарсы әрекет етеді. Мұның ең ұзақ қорғау мерзімі - шамамен бір ай. Бұл жаңбырға төзімді өсімдіктер, пайдалы жәндіктер, құстар үшін зиянсыз.

Ал «Аполлон» деген түрі шикестердің тек ұрықтары мен жұмыртқаларының көзін құртады. Ересек кенелерді өлтірмейді, бірақ оларды тұрғытандырады, бұл қантасымалы кенелердің біртіндеп жойылуына әкеледі.

«Actofit» кенелерді парализдейді. Алдымен олар тамақтануды тоқтатады, ал 3 күннен кейін олар өледі.

«Акарин» жәдік өсімдіктеріне және қарақатқа шытырғын қарсы әрекет етеді.

Дегенмен, бұл препаратты оңдау кезінде бақаларды бір күнде оқытуына тиіс.

